

ارتباط اسماء الهی پایان آیات
بامحتوای آیات در سوره آل عمران

غفار نجاتی خشاب

سید ابراهیم مرتضوی

عبدالرحمان علیزاده

سرشناسه: نجاتی خشاب، غفار، ۱۳۶۸ -
 عنوان و نام پدیدآور: ارتباط اسماء الهی پایان آیات با محتوای آیات در سوره آل عمران / غفار نجاتی خشاب،
 سیدابراهیم مرتضوی، عبدالرحمن عزیزاده.
 مشخصات نشر: تهران: سلسله مهر، ۱۳۹۳.
 مشخصات ظاهری: ۱۰۵ ص.
 شابک: ۴-۵۶-۵۲۶۰-۶۰۰-۹۷۸: ۶۸۰۰۰ ریال
 وضعیت فهرست نویسی: قیما
 یادداشت: کتابنامه.

موضوع: تفاسیر (سوره آل عمران)
 موضوع: خدا -- نامها -- جنبه‌های قرآنی
 شتاب افزوده: مرتضوی، سیدابراهیم، ۱۳۶۶ -
 شتاب افزوده: عزیزاده، عبدالرحمان، ۱۳۶۴ -
 به‌بندی کنگره: ۳۹۳، ۱۴۳ الف ۱/۱-۳ BP
 ردیف: ۳۶۱۴۷۹۱
 شماره کتابخانه: ۳۶۱۴۷۹۱

نام کتاب: ارتباط اسماء الهی پایان آیات با محتوای آیات در سوره آل عمران
 مولفین: غفار نجاتی خشاب، سید ابراهیم مرتضوی، عبدالرحمان عزیزاده
 مدیر اجرایی: ناظر نشر و چاپ: سمیه فقیهی پور، جواد تقیپور
 طراح جلد: سمیه فقیهی پور
 ناشر: سلسله مهر
 چاپ و صحافی: مجتمع چاپ اول
 شابک: ۴-۵۶-۵۲۶۰-۶۰۰-۹۷۸
 نوبت چاپ: اول - پاییز ۱۳۹۳
 شمارگان: ۵۰۰ نسخه
 قیمت: ۶۸۰۰۰ ریال

جهت خرید این کتاب، به وبسایت www.blutex.ir مراجعه فرمایید.

حق چاپ این اثر، برای مولفین محفوظ است *

دفتر مرکزی: تهران، خیابان ۱۲ فروردین، کوچه بهشت آیین، پلاک ۳۴، نشر سلسله مهر

تلفن تماس: ۶۶۹۶۸۸۵

فهرست مطالب

.....	بیشتر
.....	فصل اول: مفاهیم
.....	معنای اسم
.....	معنای لغوی
.....	معنای اصطلاحی
.....	اشتراک یا ترادف در اسماء
.....	فصل دوم: شرح اسماء الهی سوره آل عمران
.....	مقدمه
.....	إله و الله
.....	حکیم
.....	حلیم
.....	حی
.....	خبیر
.....	خبیر الماکرین
.....	خبیر الناصرین
.....	ذو انتقام
.....	ذو فضل
.....	رب
.....	رحمن و رحیم
.....	رؤوف

۲۵	سريع الحساب
۲۶	سميع و بصير
۲۸	شهيد
۳۰	عزيز
۳۱	عليم
۳۲	غفور
۳۴	عظيم
۳۴	قهار
۳۵	قيوم
۳۷	محيط
۳۸	واسع
۳۹	وكيل
۲۵	ولى المؤمنين
۴۱	وهاب

فصل سوم : ارتباط اسم الهی با مضمین آیات در سوره آل عمران

۴۵	مقدمه
۴۶	اسماء زوج
۴۶	رحمن و رحيم
۴۷	حی و قيوم
۴۸	عزيز و حکيم
۵۳	غفور و رحيم
۵۶	سميع و عليم
۵۹	عزيز و ذو انتقام
۶۰	واسع و عليم
۶۱	غفور و حکيم
۶۴	اسماء فرد
۶۴	اسم عليم و فروعات آن

۶۴		علیم
۷۰		شهید
۷۱		سمیع الدعاء
۷۲		بصیر
۷۵		خمیر
۷۶		سریع الحساب
۷۸		اسم تدبیر و فروعاً آن
۷۸		قد
۸۲		فروعاً اسم رحیم
۸۲		ذو فضل
۸۴		رؤوف
۸۵		محیط و فروعاً آن
۸۵		محیط
۸۶		شدید العقاب
۸۸		خیر الماکرین
۸۹		اسماء دیگر
۸۹		وهاب
۹۰		ولی المؤمنین
۹۲		خیر الناصرین
۹۳		غنی
۹۵		نتیجه گیری
۹۷		منابع

سخن از اسماء و صفات حق که همان تعینات ذات مقدس اوست در دین اسلام از ارزش والایی برخوردار است. دانشمندان علوم قرآن اتفاق نظر دارند که چینش کلمات قرآن کریم در قالب آیات از جانب خداوند بوده و دست اجتهاد بشر در آن نقشی نداشته است. بر این اساس باید به ارتباط میان صدر و ذیل آیات اذعان شود چرا که حکمت خداوند متعال مانع از آن است که کلمات را عبث و بدون ترتیب خاصی در کنار هم قرار دهد.

از جمله واژگانی که غالباً در ذیل آیات ذکر شده، اسماء خداوند است. علاوه بر اینکه اتفاق نظر اندیشمندان در توقیفی بودن چینش آیات، ارتباط اسماء الهی با مضامین آیات را تقویت می‌کند، بخش‌هایی از متون تاریخی نیز از این ارتباط حکایت دارد؛ آورده‌اند: «اصمعی، بزرگ استاد زبان عرب می‌گفت: من در بیابان، کنار زنی بادیه‌نشین، آیه مربوط به بریدن دست دزد را این چنین تلاوت می‌کرد: «وَ السَّارِقُ وَ السَّارِقَةُ فَاقْطَعُوا أَيْدِيَهُمَا جَزَاءً بِمَا كَسَبَا نَكَالاً مِنَ اللَّهِ وَاللَّهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ»؛ زن عرب گفت: این که می‌خوانی قرآن نیست؛ زیرا اگر او غفور و رحیم بود، فرمان بریدن دست آنرا نمی‌داد. یعنی در این جا مناسب نیست که خداوند با اسم غفور و رحیم تجلی کند و آن را به زنی افسار بکشد. اصمعی می‌گوید: من قرآن را باز کردم دیدم حق با آن زن عرب است و در قرآن به جای آن دو، لفظ عزیز حکیم آمده است»^۱.

در این نگاشته، سعی بر این است که از بُعد تفسیری و از نگاه مفهومی حد توان به این مسأله پرداخته، ارتباط میان آنها نگاشته شود. مباحث در سه فصل تنظیم شده است: فصل اول به بیان مفاهیم اختصاص دارد. در فصل دوم به شرح اسماء الهی و آل عمران پرداخته شده است. فصل سوم نیز در دو بخش اسماء زوج و فرد- به ارتباط میان اسماء و مضامین آیات در سوره آل عمران اختصاص دارد.